

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
Iesv, Cvrsvs Theologicvs**

in decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

XLIII. Vtrum plures simul possint vni & eidem validè conferre Baptismum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

rialiter absque solemnitate; quia in re ea non operatur virtute propria, sed virtute Christi, qui quoad hoc non alligauit suam potestatem vsui illius determinatæ personæ, sed voluit indiscriminatim vti quauis persona cuiusvis status, & sexus, tanquam instrumento suo, vt determinat vrbano sapienter scribens, ad Vitalem, & habetur in Decr. 30. q. 30.

Ad 6. Baptizans non dat, quod habet, nec operatur tanquam causa principalis, sed quod habet Christus, & tanquam minister, seu instrumentum eius, qui potest vti quibus voluerit, ad quodcunque voluerit. Nempè Baptizans, vt dicit Nicolaus Papa can. *quodam Iudeo* de consec. d. 4. *non est illorum*, nempè baptizantium, sed eius, nempè Christi. Deinde, licet qui non est baptizatus non possit esse minister Ecclesiæ, tanquam pars eius, aut quasi domesticus existens, potest tamen esse minister eius, tanquam gerens intentionem ipsius, & adhibens formam eiusdem, ideoque potest esse minister Christi, qui potest vti quibuslibet promiscuè, vt instrumentis suis, & vult vti quoad hoc opus; denique non est tam necessarium, vt qui non est baptizatus suscipiat alia sacramenta, quam vt baptizetur, qui non est baptizatus, & vult baptizari, atqui Deus dat vniuersaliorem facultatem, pro iis, quæ sunt magis necessaria, vt supra dictum est. Nihil igitur obstat, quominus non baptizatus, baptizare validè possit. Idem dicitur de hæretico etiam, & de excommunicato, siue tolerato; siue non tolerato.

QVÆSTIO XLIII.

Vtrum plures simul possint vni, & eidem conferre validè Baptismum?

Videntur non posse. 1. Quia non possunt dari plures causæ adæquatæ respectu eiusdem effectus, vt dictum est supra, quæst. 23. Sed quilibet baptizans est causa adæquata Baptismi. Ergo non possunt plures simul eundem baptizare.

2. Istud sacramentum non potest iterari, vt dicitur quæst. 45. Iteraretur autem si plures eundem baptizarent, certè esset saltem moraliter impossibile, vt non iteraretur. Quia est saltem moraliter impossibile, vt duo absoluant pro eodem instanti metaphysico formam, & actionem ablutiuam, qui verò postèrius absolueret, iteraret Baptismum, siquidem prior illum perficeret adæquatè. Ergo si plures eundem baptizare possent, sequeretur morali saltem necessitate, vt id fieret, quod fieri minimè potest.

3. Sacramentum cuius nullus est effectus, est nullum, vt dictum est supra quæst. 30. Nullus autem esset effectus Baptismi, quatenus collati ab aliis præter vnum aliquem. Quia vno validè baptizante, confertur baptizato omnis effectus conferibilis absolute per istud sacramentum. Ergo vno aliquo validè illud perficiente nullus alius posset inducere aliquem effectum huius sacramenti, ac proinde nec baptizare.

Sed contra est, quia duo possunt præstare quidquid præstare potest vterlibet eorum se solo; siquidem neutrius sufficientia, & virtus tollitur, aut minuitur accessione alterius. Nempè fieri nullatenus potest, vt aliquid tollatur, aut minuatur sola additione eiusdem generis, vt ne desit sufficientia ad aliquid, præcisè quia adest multiplex ad idem sufficientia. Ergo fieri non potest, vt vnus sufficiat, & plures non sufficiant ad perficiendum Baptismum.

2. Vnus potest simul baptizare plures. Ergo multo

R. P. de Esparza Curs. Theol. Tom. II.

magis possunt plures baptizare vnum. Patet consequentia, quia difficilius est, vt vnum agens sufficiat ad plura, & agat in plura simul, quam quod plura agentia sufficiant ad vnum, & agant in vnum simul.

Alia sacramenta possunt perfici à duobus sibi inuicem cooperantibus, vt patet in matrimonio præsertim, & in sacramento Pœnitentiæ. Ergo istud sacramentum potest similiter perfici, saltem à duobus, sibi inuicem cooperantibus, exempli gratia ipso baptizato se abluerente, ideoque exhibente materiam, & alio proferente formam; sicut materiam sacramenti Pœnitentiæ, ipse pœnitens adhibet totam, & sacerdos solum deinde superaddit formam.

4. Quia sacramentum Baptismi est maximè necessarium, concessum est à Deo, vt quilibet istud ministrare possit in casu necessitatis. Ergo eadem ratione credendum est, concessum esse, vt duo possint idem sacramentum perficere in casu necessitatis; exempli gratia, si adsint moribundo nondum baptizato, duo quorum alter esset mutus, & alter carens manibus, & brachiis, ac proinde, alter solum posset proferre verba, & alter solum posset lauare, & adhibere materiam.

Art. 1. Respondetur. Tripliciter contingere potest, vt plures vnum, eundemque simultaneè baptizent; Primò vnoquoque seorsim, & singulariter proferente totam formam, atque abluerente, & concipiente intentionem absolutam baptizandi independentè ab aliis. Secundò vnoquoque tantum partialiter concurrente, nempè vno proferente verba, & alio abluerente, vel vtroque proferente partialiter verba, aut partialiter abluerendo, vel vnoquoque concipiente intentionem baptizandi dependentè ab alio, nempè si alius baptizet; si minus non baptizandi. Tertiò concurrentibus pluribus per modum vnius; itavt vnus quilibet, vel vnus aliquis, nomine, & suo, & cæterorum dicat *Nos te baptizamus*; & similiter, vel immergant, vel aspergant simultaneè, sicut quando plures simultaneè trahunt, aut tenent idem corpus, vel alterutrum horum tantum exhibentibus omnibus per modum vnius, & reliquum exhibente vnoquoque seorsim, ac singulariter.

Art. 2. Certum est vnoquoque ex pluribus seorsim, & singulariter proferente formam, atque abluerente cum intentione baptizandi independentè à quolibet alio, non obstat valori Baptismi, concursus cæterorum, idem exsequentium eodem modo. Quia in hoc casu, respectu vniuscuiusque concursus cæterorum, se habet per accidens, & vnusquisque exhibet quiddam est necessarium ad valorem sacramenti, & supponitur ex parte baptizandi, nullum esse impedimentum annullatiuum respectu omnium baptizantium. Ergo fieri non potest, vt in hoc casu non perficiatur verum, & validum sacramentum. Si enim omnes, vel aliqui duo simul absoluant totam operationem pro instanti omnino, ac metaphysicè eodem, licet futurum sit sacramentum materialiter multiplex, erit nihilominus formaliter vnum. Nempè existente materia multiplici, & forme sensibili verborum, pariter multiplici, forma nihilominus characteris, & gratia, inducenda interius à Christo, foret vna. Si autem vnus aliquis totam operationem absolueret, priusquam cæteri, ipse solus perficeret sacramentum quoad essentiam, vt patet, & operationes reliquorum consequenter, pertinerent ad constitutionem eius moraliter tantum, seu integraliter, vt distinctius, & fufius exponetur infra in re simili quæstione 68. Quapropter in hoc casu dari validum Baptismum consentiunt indubitanter Theologi cum D. Thoma, quæstione 67. art. 7.

Art. 3. Certum rursus est ex communi consensu Theologorum cum D. Thom. ibidem, Baptismum euadere nullum pluribus eundem baptizantibus partialiter,

H h

liter,

liter, quomodocunque contingat, eos inter se partiri operationes exteriores, pertinentes ad substantiam sacramenti. Quia valor sacramenti dependet essentialiter à veritate verborum formæ, atque ab eorundem conformitate cum institutione Christi; hæc autem duo subsistere nequaquam possunt in eo casu. Quia forma verborum instituta à Christo Domino, iuxta perpetuam Ecclesiæ traditionem, & definitiones Conciliorum, est hæc: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*, vel quæ huic perfectæ æquivalet, ut dictum est supra quæst. 40. Hæc autem forma subsistere nullo pacto potest in prædicto casu. Si enim vnus proferat formam, & alius abluat, seu totaliter, seu partialiter, itavt qui profert formam, non exequatur actionem ablutivam sufficientem se sola, ut is, circa quem exercetur, verè dicatur ablutus ex vi illius præcisè, non verificatur; *Ego te baptizo*, siquidem ipse non abluit simpliciter, sed vel omninò non abluit, vel non nisi secundum quid, ideòque, est falsum omninò, quod ipse baptizet, seu abluat, vel certè non verificatur ad ipsum propriè, sed tantum per Synecdochen, & improprie. Nec magis verificatur pro eodem casu forma Græcorum, baptizetur servus Christi talis, seu baptizetur manibus meis servus Christi talis. Quia in posteriori isto modo exprimitur identitas proferentis verba, & lavantis, eadèque subintelligitur in priori modo, ut observatum est in dict. q. 40. ac proinde est eadem quoad hoc ratio de forma Latina. Eadem de causa deficit veritas formæ, si vnus dicat *Ego te baptizo*, & alius addat, *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*, & sic de quavis alia partitione prolationis. Quia licet verificetur, eundem, qui profert verbum ablundi, abluere, non tamen verificatur eundem abluere sensibiliter, & practicè, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti; siquidem hæc posteriora verba, aut partialiter, aut totaliter proferat alius exterius, ac sensibiliter, & non idem, qui profert verbum ablundi.

Art. 4. Si verò vnusquilibet, vel vnus aliquis nomine sui, & cæterorum dicant, *Nos te baptizamus*, cum apparentia exteriori intentionis internæ de conventionione plurium ad perficiendum vnum Baptismum, variatur quoad substantiam formæ à Christo instituta. Quia tunc particula *nos*, perinde est, atque, *Ego, & tu*, aut *Ego & ille*. Quod patet substantialiter differre quoad modum significandi à significatione particulæ, *Ego*, à Christo institutæ. Ergo nullo pacto fieri potest, ut in dicto casu subsistat forma legitima, eiusque verificatio in sensu proprio, & plano. Dictum autem est, non valere Baptismum, si *Nos baptizamus*, proferatur ita, ut appareat exterius intentio de conventionione plurium ad perficiendum vnum Baptismum. Quia si hoc non appareat exterius, sed appareat ex circumstantiis eam formulam usurpari solum a denotandum peculiarem auctoritatem, & dignitatem baptizantis, & pro retinenda formula loquendi sibi familiari, ut si summus Pontifex, aut alius Prælati eximie dignitatis, ita loqueretur; proculdubio subsistit Baptismus. Quia realis significatio verborum minimè variatur. Idem eadem ratione dicitur, si baptizans Regem, aut alium eximium Principem, dicat: *Ego vos baptizo*. Quia ex Circumstantiis apparet, *vos, & te* perinde valere, hic, & nunc, ut observant Suarez, & alij.

Art. 5. Quòd si in eiusmodi plurium concursu, ad vnum, eundemque baptizandum; omnia exteriora benè habeant iuxta dicta, solæque interior intentio exoribit à communi, & quasi connaturali intendendi modo, quatenus vnusquilibet, vel aliquis ex pluribus, intendit baptizare, si alius baptizet, & non aliter, distinguendum est. Vel enim intentio vniuscuiusque ita fertur directè, ac immediatè ad intentio-

nem alterius, ut simul directè, ac mediatè reflectatur supra se ipsam, dum vterlibet vult perficere sacramentum; dummodò alter velit perficere; vel ita fertur directè intentio vnus ad intentionem alterius, ut neque indirectè, & mediatè reflectatur supra se ipsam, quatenus vnus vult perficere, si alter etiam velit perficere, sed voluntate perficiendi omninò absoluta, vel certè habente aliam conditionem distinctam, & independentem à voluntate, & intentione alterius prioris ministri. Prior ille modus mutue dependentiæ intentionum in duobus ministris sacramenti, est ita ineptus, ut nemini in mentem venire possit, volenti serio, vel etiam nugatoriè aliquid agere. Quia giro illo redactò in lineam rectam, perinde illud est, atque vnusquemque ministrorum, velle perficere sacramentum, si idem ipse perficere velit, quandoquidem dependentia à voluntate alterius dependente rursus à priori voluntate, re ipsa est dependentia eiusdem prioris voluntatis à se ipsa. Vnde in talicasu nullum poterit perfici sacramentum. Quia intentiones vtriusque ministri, sunt veluti propositiones falsificantes seipsas, & de subiecto non supponentes; ideòque sunt tam ineptæ ad inducendum aliquem effectum, atque si nulla prorsus voluntas existeret. At in posteriori casu ob rationem contrariam ab vtroque ministro perficietur validè sacramentum, si nihil obster aliud. Videatur si placet circa has tricas Pater Suarez disp. 23, sect. 3. ad 3. qui prædictas intentiones proponit modo negatiuo, sed perinde est; atque mihi non placet vltius immorari in discutienda tali inanitate prorsus inutili. Dixi nihilominus aliquid supra in communi obiter, sed sufficienter quæstione 16. art. 2.

Ex dictis facile est respondere ad rationes dubitandi pro vtraque parte, quatenus pugnare videntur aduersus alterutram ex conclusionibus positis. Ad 1. partis negatiuæ. Minister Baptismi, & sacramentum ipsum Baptismi, non attingunt immediatè virtute propria characterem, aliæque dona supernaturalia, quæ conferuntur baptizato, quæ nimirum producantur, & infunduntur immediatè à solo Deo, ipsius virtute sola, eatenus immediatè agente. Itaque minister solum attingit immediatè, virtute propria, prolationem verborum, & actionem ablutivam; atque vtraque hæc actio, & earum termini multiplicantur, ut patet pro multiplicitate ministrorum singulariter agentium. Rursus verba sacramentalia, & sacramentalis ablutio, solas producant virtute propria immediatè species impressas excitatiuas intellectus ad cogitandum de rebus significatis ex vi institutionis supernaturalis, atque huiusmodi species multiplicantur similiter pro multiplicitate verborum, & ablutionum. Non autem repugnat, ut causa principalis ad producendum virtute propria immediatè, vtatur pluribus, & ministris, & instrumentis, producentibus virtute propria immediatè totidem suos effectus, qui aliquatenus conferant ut effectus causæ principalis conuenienter existat; quia hinc non sequitur dari aliquas duas causas adæquatas respectu eiusdem effectus producti, virtute ipsarum immediatè, quo solum sensu exclusæ à nobis fuere in illa quæst. 23. duæ causas adæquatæ respectu eiusdem effectus.

Ad 2. Quando plures concurrunt ad baptizandum vnum, & vnusquisque singulariter operatur modo explicato in priori nostra conclusione, & cum intentione absoluendi totum opus eodem, quantum fieri potest tempore, ac instanti, quo alius vel alij absolvent, nullus eorum dicitur iterare Baptismum, tamen non absolunt omnes pro eodem instanti metaphysicè. Quia nihilominus absolunt omnes simultaneè, loquendo moraliter, ob distantiam imperceptibilem, aut vix perceptibilem, ac propterea perficiunt

perficiunt sacramentum formaliter vnum, licet sit materialiter multiplex, vt dictum est. in quo nullum est inconueniens.

Ad 3. Dicitur similiter effectus Baptismi prouenientes re ipsa ex prolatione verborum, & ablutione, primum omnium absolutis, prouenire etiam moraliter ex posteriori, seu posterioribus prolatione, & ablutione, propter prædictam identitatem moralem, seu formalem omnium. Vnde omnes validè baptizant, si aliud non obstat præter multitudinem ministrorum, seorsim, & singulariter agentium.

Ad 1. Partis affirmatiuæ verba illa Christi Domini, *cunctos baptizate; docete baptizantes eos*, semper accepit Ecclesia in sensu distributiuo, non in sensu copulatiuo, aut cum indifferentia ad sensum distributiuum, & copulatiuum. Itavt Christus Dominus unicuique seorsim dederit potestatem baptizandi, & delendi peccata nomine ipsius, sui que eatenus representationem concesserit, non verò quibuscumque inuicem coniunctis, & partialiter agentibus. Quia collectio multorum non est ita idonea ad representandum vnum hominem Deum, sicut sunt idonei singuli seorsim. Qui autem habent nominationem procuratoriam singulariter, eandemque non habent in simul, si contrahant omnes nomine principalis, eodem quidem tempore, & eadem de re, & cum eodem, sed singuli independentè à consensu cæterorum, seu cæteris purè concomitantè se habentibus, contractus valet. Si verò contrahant omnes coniunctim, & cum mutua dependentia singulorum à consensu reliquorum, contractus erit nullus; vtpote celebratus à non habentibus talem commissionem. Eadem igitur ratione sacramentum Baptismi erit nullum, si à pluribus copulatiuè perficiatur, validum verò si à singulis seorsim, eodem licet tempore perficiatur. Quapropter assumptum obiectionis de sufficientia plurium ad id, ad quod sufficit unusquislibet eorum, tenet quoad ea, quæ aguntur autoritate, seu virtute propria; sed non tenet vniuersaliter quoad ea, quæ aguntur nomine alterius, atque dependentè à libera alterius voluntate, ac deputatione.

Ad 2. Vno plures baptizantè simultaneè, non mutatur substantialiter modus significandi formæ institutæ à Christo Domino. Quia, *Ego vos baptizo*, perinde est, ac *Ego te, & te baptizo*, quæ est variatio purè materialis, per solam singularis geminationem. Oppositum ostensum est accidere, pluribus simultaneè baptizantibus eundem. Idèd non tenet paritas, & potest in casu necessitatis vnus plures simul baptizare, non solum validè, sed etiam licitè, tamen nunquam sit validus Baptismus, collatus vni à pluribus agentibus per modum vnus.

Ad 3. Nonnulli respondent in iis, quæ dependent à libera alicuius voluntate, & lege, vt dependent sacramenta à libera Christi voluntate, ac lege, non valere paritatem ab vno ad aliud, tamen eadem omnino sit ratio ex parte rerum secundum se. Quia nimirum voluntas legislatoris, potest nihilominus esse diuersa, prout libuerit. Verum hic respondendi modus, vtunque accommodabilis sit iis rebus, quæ dependent à voluntate, & lege purè humana; accommodari tamen nullatenus debet iis, quæ à sola diuina voluntate, & lege dependent. Quia Deus omnia disponit ordinatissime, nec dispariter vnquam disponit, non existente in rebus ratione dispari. Semper enim disponit quod optimum est, & modo optimo, iuxta illud celebre Augustini, lib. 3. de lib. arb. cap. 5. *Quid tibi vera ratione melius occurrit hoc scias, fecisse Deum*. Dicendum itaque est, quando Matrimonium celebratur, dari duos, qui sacramentum suscipiant; idèdque oportet duos itidem esse ministros sacramenti. Accedit hoc sacramentum simul esse contra-

ctum mutuum, de cuius conceptu sunt duò contrahentes, similiter est de conceptu sacramenti Pœnitentiæ, vt datur Iudex, & reus voluntarius, qui proinde accusatione sui cooperari iudici debeat. Nihil tale datur in sacramento Baptismi, sed magis oppositum: Quia solus Christus est qui interius baptizat, remittit peccata, & infundit dona supernaturalia, idèdque oportet, vt minister Christi ipsum representans sit vnus homo, vtque singulariter agat, nec sit dispensabilis pro vilo euentu, defectus huius representationis. Ex quo etiam, & ex dictis superius circa hanc partem, patet sufficienter ad quartum.

QVÆSTIO XLIV.

Vtrum baptizatus debeat consignari pædagogò fidei, qui illum teneat, ac suscipiat in Baptismo?

Videtur non debere. 1. Quia ordo supernaturalis imitatur ordinem naturalem. In generatione autem naturali, soli interueniunt Pater, & Mater. Ergò in regeneratione supernaturali, quæ fit per Baptismum, solum interuenire debet baptizans, qui obtinet locum matris, & aqua, quæ est loco matris, vt dicit Augustinus, serm. 1. Dominicæ infra oct. Epiph. nullusque alius debet aliquod ministerium exhibere.

2. Baptismus cæterorum est imitatio Baptismi Christi, & conformatius cum eodem; Christo autem nullus additit pædagogus, qui eum teneret in Baptismo, atque susciperet. Ergò nec respectu reliquorum, quisquam eo munere fungi debet.

3. Pater naturalis iure naturali est pædagogus filij, eumque tenetur instruere de omnibus, quæ filius scire debet. Ergò nulli alij oportet committere hoc ministerium.

4. Si ad eum, qui tenet in sacro fonte, & ex eo suscipit baptizatum, pertineret pædagogia instruendi illum in rebus fidei, deberet eligi ad id muneris, qui esset bene instructus in tota Doctrina fidei. Quia non potest instruere, qui non est instructus. Id autem non obseruatur communiter. Ergò pædagogia instruendi in rebus fidei, non pertinet ad eum, qui leuat baptizatum de sacro fonte.

5. Ad eum pertinet docere qui baptizat, iuxta illud *Docete omnes gentes baptizantes eos*. Ergò non oportet, vt parochus baptizans hanc curam, cuiquam alij committat.

6. Eiusdem rationis est Baptismus solemniter collatus, & qui sine solemnitate confertur propter urgentiam necessitatem. Sed in Baptismo priuati ministerio non adhibetur pædagogus. Ergò nec in Baptismo solemniter adhibendus est.

7. Melius instruere possunt, magisque ad instruendum sufficiunt plures, quam vnus. Ergò, si alij, quam baptizanti hæc cura demandanda esset, pluribus vtique demandanda esset, & non vni tantum, aut solis duobus, quod tamen non fit. Ergò nulli necesse est illud ministerium committere.

Art. 1. Respondetur. Qui baptizatur eo ipso renascitur spiritualiter, atque regeneratur, iuxta illud: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto*. Vnde sicut, qui nascitur generatione naturali, indiget nutrice, & pædagogo, ad perfectionem vitæ naturalis, & ciuilis; ita etiam qui per Baptismum spiritualiter generatur, idèdque constituitur in infantia vitæ spiritualis, indiget aliquo, qui fungatur vice nutricis, & pædalogi, cuius directione, & documentis proficiat in vita spirituali, & adolescat vt dignus